

Torba yasa teklifinde neler var?

İşsizlik Sigortası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ile çalışma hayatına yeni düzenlemeler getiriliyor. Pandeminin istihdam üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmayı amaçlıyör ve uygulama süreleri uzatma yetkisi veriyor.

ması için Cumhurbaşkanına yetki verilmekte.

7252 sayılı kanunla düzenlenen normalleşme desteğinin uygulama süresinin 30/6/2021 tarihine kadar uzatılabilmesine ilişkin Cumhurbaşkanına yetki verilmekte.

4447 sayılı Kanununa eklenecek geçici 27 inci madde ile işsiz halde bulunan kişilerle SGK'ya bildirilmeksizin çalışan kişilerin de istihdam edilebilmesi için; iş veya hizmet sözleşmesi 01/01/2019-17/4/2020 döneminde sona erenler ile Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirilmeksizin çalışanların en son çalıştıkları işyerlerine başvurmaları ve bu işverenler tarafından fi-

ilen çalıştırılmaları halinde bu sigortalılar için işverenlere her ay bu işverenlerin Sosyal Güvenlik Kurumuna ödeyecekleri tüm primlerden mahsup edilmek suretiyle günlük 44,15 destek verilmektedir. Başvuruda bulunanlardan işveren tarafından işe alınıp ücretsiz izne ayrılanlar için ise günlük 39,24 TL nakdi ücret desteği verilecek. Ayrıca bu kapsamda olup başvurusunun kabul edilmediğini bildirenler için hanesinde sosyal güvenlik kuruluşlarından gelir ya da aylık alan, kısa çalışma ödeneğinden ya da işsizlik ödeneğinden faydalanan veya 5510 sayılı Kanunun 4-1/a,b,c kapsamında sigortalı olan veya 506 sa-

yılı Kanunun geçici 20 nci maddesi kapsamındaki sandıklara tabi olarak çalışan ile düzenli sosyal yardım alan bulunmamak şartları ile 4857 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesinde yer alan fesih yapılamayacak süreyi geçmemek üzere Fondan hane başına günlük 34,34 Türk Lirası destek verilecek.

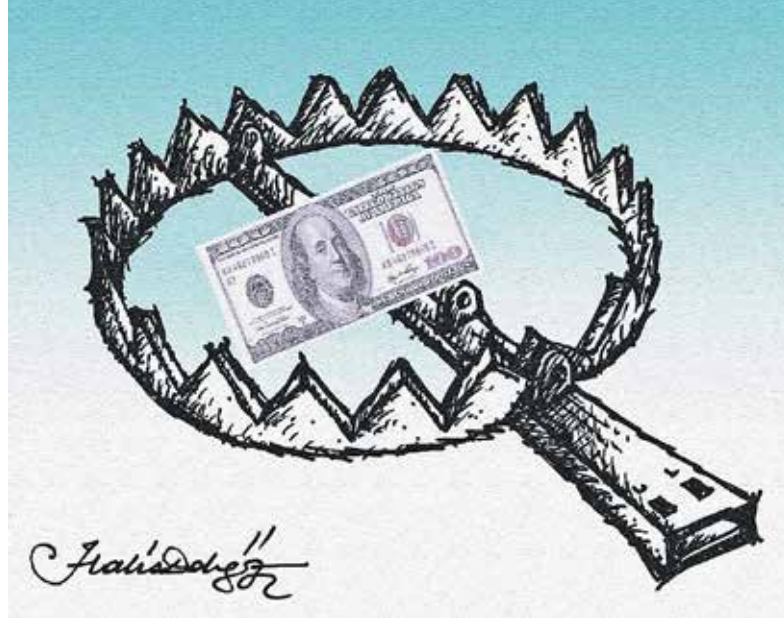
4447 sayılı Kanununa eklenecek geçici 28 inci madde ile işverenler tarafından 2019/Ocak-2020/Nisan döneminde en az sigortalı bildirimi yapılan aydaki/dönemdeki sigortalı sayısına ilave olarak istihdam edilecek her bir sigortalı için her ay bu işverenlerin Sosyal Güvenlik Kurumuna ödeyecekleri tüm primlerden mahsup edilerek suretiyle destek verilecektir. Bu destek kapsamında, işe alındığı tarihten itibaren fiilen çalıştırılacak sigortalılar için günlük 44,15 TL; ilave olarak işe alınacaklardan işveren tarafından ücretsiz izne ayrılacak olanlara ise günlük 39,24 TL nakdi ücret desteği verilecek.

4857 sayılı İş Kanununun 11 inci maddesinin ikinci fıkrasında, "Belirli süreli iş sözleşmesi, esaslı bir neden olmadıkça, birden fazla üst üste (zincirleme) yapılamaz. Aksi halde iş sözleşmesi başlangıçtan itibaren belirsiz süreli kabul edilir, "hükmü bulunmaktadır. Belirtilen maddeye bir fıkra eklenerek, 25 yaşını doldurmayan veya elli ve üzeri yaşta olan işçilerle yapılacak belirli süreli iş sözleşmelerinin şartları yeniden düzenlenerek mevcut sınırlamalara tabi olmaksızın belirli iş sözleşmesi yapılabilmesi imkanı getirilmektedir.

5510 sayılı Kanuna ek madde eklenerek, 25 yaşın altında olan gençlerin esnek çalışması halinde prim oranları yeniden düzenlenmiştir. Yapılacak düzenleme ile işveren emrinde ay içerisinde 10 günden az çalışanlar için yüzde 2 iş kazası ve meslek hastalıkları primi ile yüzde 7,5'i işveren yüzde 5'i sigortalıya ait olmak üzere yüzde 12,5 oranında genel sağlık sigortası primi işverence ödenecektir. Bu düzenlemeden yararlanabilmek için gencin 25 yaşından küçük olması, ayda 10 günden az çalışması ve işe girdiği tarihten önceki bir yıl içinde 120 günden daha fazla prim ödeme gün sayısının olmaması gerekmektedir.

Kanun teklifi Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşmelerinin tamamlanmasının ardından Genel Kurulda müzakere edilecek.

Dünyanın muhasebesi / Prof. Dr. Halis DOKGÖZ

Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan İşsizlik Sigortası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Hakkında Kanun ile işverenlere ve çalışanlara yönelik yeni düzenlemeler yapılması amaçlandı. TBMM'ye sunulan Kanun teklifinin gerekçesinde açıklandığı üzere, Covid-19 salgının istihdam üzerindeki olumsuz etkilerinin azaltılması, salgın nedeniyle işveren ve işçiler üzerindeki yükün paylaşılması ve giderilmesi ile normalleşme sürecinde ekonomik aktivitelerin istihdamın artırılması ile desteklenmesi ve istihdamın devamının sağlanması amaçlanmıştır. TBMM'ye sunulan Kanun teklifinde yeni düzenlemeler ile var olan düzenlemelerin süresinin uzatılması yönünde hükümler bulunuyor.

Kanun teklifi ile getirilen düzenlemeler şöyle; İşsizlik ödeneğinden yararlanılan kişilerin işsiz kaldıkları sürenin azaltılması ve işgücüne daha çabuk geri dönmelerinin teşvik edilmesi amacıyla işten ayrılmalarını takip eden 90 gün içerisinde işe girmeleri ve 12 ay süreyle kesintisiz hizmet akdine tabi olarak çalışmaları ve talepte bulunmaları halinde işsizlik ödeneğinden yararlanırları süre için hesaplanacak uzun vadeli sigorta primleri İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanacak.

4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunun geçici 10 uncu maddesinde düzenlenen Genç, Kadın ve Mesleki Belge Sahibi Olanların İstihdamına Yönelik Teşvik uygulamasının 31/12/2023 tarihine kadar uzatılabilmesi için Cumhurbaşkanına yetki verilmekte.

4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunun geçici 19 uncu maddesinde düzenlenen ilave istihdam desteğinin süresinin 31/12/2020 tarihinden 31/12/2023 tarihine kadar uzatılabilmesi için Cumhurbaşkanına yetki verilmekte.

7103 sayılı kanunla düzenlenen ve ilave istihdam sağlayan özel sektör işverenlerine 31/12/2020 tarihine kadar sağlanacak olan gelir vergisi stopaj teşviki ve damga vergisi desteği uygulamasının 31/12/2023 tarihine kadar uzatılabilmesi için Cumhurbaşkanına yetki verilmekte.

Esnaf Ahilik Sandığı uygulamasının yürürlük tarihi 31/12/2023 olarak değiştirilmekte.

Kısa Çalışma ödeneği süresinin 30/6/2021 tarihine kadar uzatıl-

Kurumlar vergisi oranlarında indirim ve uluslararası asgari kurumlar vergisi

1980'li yıllarda ABD'de Ronald Reagan ve İngiltere'de Margaret Thatcher döneminden başlayarak gelişmiş ülkelerde vergi oranlarında indirimlere gidildi. Bu dönemde Reagan'ın danışmalarından Arthur Laffer'in İbn'i Haldun'un Mukaddime'deki görüşlerine dayandığı vergilerden en yüksek hasılatın elde edilmesine ilişkin daha düşük ama etkin vergi oranıyla ilgili kuramsal yaklaşımları da oran indirimlerinde etkin oldu. Ayrıca vergi cennetlerine yönelik olarak OECD ve AB'nin zararlı vergi rekabetine yönelik çalışmaları da vergi indirimlerini etkileyecek diğer bir nedendi. Bu kapsamda yapılan çalışmalar, ülkelerin vergi oranlarında indirime gitmeleri ve diğer ulusal düzenlemeleri içerirken, diğer taraftan BEPS gibi devletlerin bir araya gelerek yaptıkları işbirliği çalışmalarıydı.

Bu kapsamda Türkiye'de gelir ve kurumlar vergisi oranlarında ciddi indirimler gerçekleştirildi. Son olarak 2006 yılın-

da yeni Kurumlar Vergisi Kanunu yürürlüğe girerken kurumlar vergisi oranı, yüzde 30'dan yüzde 20'ye indirildi.

Ancak 7061 sayılı Kanunla yapılan düzenlemeyle 2018, 2019 ve 2020 yılları için kurumlar vergisi oranı yüzde 22'ye çıkarılmıştı ve 2021 yılından itibaren bu oranın tekrar yüzde 20 olarak uygulanması bekleniyordu.

Belirtmek gerekirse küreselleşme devletlerin maliye politikalarına da etkili ediyor. Özellikle kurumlar vergisi oranı yüksek ülkelerde, vergi oranlarında indirim devam ediyor. Yatırımların teşvik edilmesi ve AR-GE faaliyetlerinin desteklenmesine yönelik istisnalar da artarak devam ediyor.

2000 yılında kurumlar vergisi oranı yüzde 30'un üzerinde olan 23 ülke varken bugün sadece iki ilke kaldı. Bu ülkelerde Portekiz ve Fransa. En düşük kurumlar vergisi oranlarına sahip ülkeler yüzde 9 ile Macaristan ve daha sonra yüzde 12 ile İrlanda geliyor. 2020 yılında Belçika, Kanada, Fransa, Yunanistan ve Endonezya'da vergi oranlarında indirime gidildi.

Bugünlerde Türkiye'de kurumlar vergisi oranlarında indirim tartış-

maları gündeme gelmektedir. Böyle bir oran indirimi Türk şirketlerinin uluslararası rekabeti açısından olumlu bir gelişme olacaktır. Ayrıca KOBİ'lere yönelik olarak genel orandan daha düşük bir kurumlar vergisi oranı belirlenmesi birçok ülkenin uyguladığı, ekonominin can damarı olan KOBİ'leri teşvik eden önemli bir maliye politikası aracıdır. Çünkü KOBİ'ler işsizliğin önlenmesinde, GSHY artışında önemli bir yere sahiptir ve desteklenmeleri gerekmektedir.

KOBİ'lere indirim birçok ülkenin gündeminde olan bir konudur. Örneğin 13- 17 Ekim 2020 tarihleri arasında Montreal merkezli olarak yapılan Dünya Vergi Zirvesi'nin gündem konularından birisi de KOBİ'lerin vergi oranlarında indirimle gidilmesi konusuydu. Bu nedenle kurumlar vergisi oranlarında ve özellikle KOBİ'lerin vergi oranlarında diğer kurumlardan daha fazla oranda indirimle gidilmesinin olumlu bir gelişme olacağı değerlendirilmektedir.

Diğer taraftan kurumlar vergilerinde değişimler bunlarla sınırlı değil. Artık Devletler, kendi sınırlarının gerisinde vergi düzenlemelerini her zaman istedik-

leri gibi belirleyemiyorlar. Örneğin OECD'nin başlattığı ve bugün yüzden fazla ülkenin katıldığı BEPS çalışmaları kapsamında, kurumların vergilendirilmesine yönelik yeni uygulamalar gündeme geliyor. Bugünlerde bu kapsamda tartışılan konulardan birisi de "asgari kurumlar vergisi" uygulaması. Sistem özellikle uluslararası faaliyette bulunan büyük şirketlerin merkezlerinin nerede olduğuna ya da hangi ülkelere faaliyetinde bulunduğlarına bakmaksızın Dünya genelinde elde ettikleri kazançları üzerinden asgari oranda kurumlar vergisi ödeme-leri esasına dayanıyor. Geçtiğimiz günlerde açıklanan bu sistem, temelde kontrol edilen yabancı kurum düzenlemelerini esas alıyor. Bir ülkede elde edilen kazanç, düşük oranda vergiye tabi tutulduysa, bu durumda fiilen uygulanan vergi oranı ile asgari kurumlar vergisi oranı kadar farkın o kazançta uygulanması ve verginin bir dağıtım anahtarına göre şirketin faaliyetinde bulunduğu ülkelerde dağıtılması esasına dayanıyor. OECD, taslak olarak yayınladığı Raporla ilgili olarak taraflardan görüş ve öneriler bekliyor.

Vergide sadeleştirme

EMREKARTALOĞLU
TÜRMOB GENEL BAŞKANI

Vergilendirme gerek ülkemizde gerekse dünyada en çok tartışılan konuların başında gelmektedir. Ekonominin dinamiklerini vergi sistemleri ve uygulamaları çok yakından etkilemektedir. Bu yüzden vergi sisteminin güncel durumu kavrayabilmesi ve ekonominin ihtiyaçlarına göre şekillenmesi oldukça önemlidir.

Vergilendirme yetkisi devletin mali egemenliğinin temel göstergesidir. Kamu harcamalarının finanse edilmesine yönelik kullanılmasının yanında mükelleflerin vergi ödemenin getirdiği sorumlulukla, mükellef haklarına sahip olması bakımından önem taşımaktadır.

Mükellefleri, vergilerini tam ve zamanında ödemelerine sevk eden en önemli unsur, adaletli ve eşitlik ilkesine dayanan bir vergi sisteminin varlığıdır. Bu ilkelere sahip olmayan bir vergi sistemi, toplum içinde huzursuzluklara ve bilinçli veya bilinçsiz olarak vergi ödevlerinin yerine getirilmesinde sorunlara neden olacaktır. Bu nedenlerle vergilendirme sürecinin özenle düzenlenmesi ve bu kurallara herkesin uymasının sağlanması gerekmektedir.

Maliye Bakanı Sayın Berat Albayrak tarafından açıklanan Yeni Ekonomik Programın Eylemler ve Projeler bölümünde, iş ve yatırım ortamının iyileştirilmesi için önümüzdeki yılın sonuna kadar Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından vergi sistemine yönelik sadeleştirme yapılması planlandı.

Ekonomik programda bu planlama, "Vergiye gönüllü uyumun ve iş yapma kolaylığının artırılmasına yönelik olarak vergi beyannameleri gözden geçirilecek, mükelleflerin ve meslek mensuplarının görüşleri doğrultusunda sadeleştirilecektir" ifadesi ile yer aldı.

BİLİYOR MUYDUNUZ ?

Vergi Usul Kanununun 371. Maddesine göre; pişmanlık hükümlerinden yararlanarak beyanda bulunup ceza kesilmesini önleyebilmek için;

- Pişmanlıkla beyana konu hakkında önceden bir ihbar yapılmamış olması gerektiğini,
- Pişmanlıkla beyana konu (vergi) hakkında vergi incelemesine başlanılmamış veya takdir komisyonuna müracaat edilmemiş olması gerektiğini,
- Mükellefin haber verme dilekçesinden itibaren 15 gün içerisinde verilmiş veya eksik verilmiş beyannamenin tamamlanarak verilmesi gerektiğini (uygulamada genellikle beyannameler pişmanlıkla dilekçesi ile birlikte veya elektronik ortamda pişmanlıkla beyan işaretlenerek verilmekte olup, ayrı bir haber verme dilekçesi verilmemektedir),
- Haber verme dilekçesinden itibaren 15 gün içinde pişmanlıkla beyandan doğan verginin ve pişmanlık zammının ödenmesi gerektiğini,
- Vergi kaçakçılığı suçuna konu fillerin pişmanlıkla beyana konu edilmesi halinde VUK md. 359'da yazılı hürriyeti bağlayıcı cezalarında uygulanamayacağını (bu konuda açıklayıcı bir dilekçe verilmesinde yarar olduğunu)

Biliyor muydunuz ?